

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. III. Quo Ordine, tempore & loco, Qua voce & habitu sint Horæ
Canonicæ recitandæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

recitandum esse ex præcepto, etiam privatim, in die animarum, ut habet communis Doctorum sensus, & praxis: quia est pars officii proprii istius diei; cui idcirco in Calendario & Martyrologio tribuitur nomen commemorationis defunctorum. Quare, cum de hoc die fit specialis ratio, non censetur officium defunctorum, isto die recitandum, comprehendi generali abrogatione facta per bullam Pij V. quæ solum agit de diebus in rubricis præfinitis, quibus per annum recitandum est, de quibus etiam solum agitur in propria rubrica præfixa officio defunctorum circa finem breviarii, in qua nulla fit mentio diei animarum.

tionem. Equidem Bonacina sup. n. 21. hoc non apparet grave, ob parvitatem materiæ.

QUÆSTIO III.

Quo Ordine, tempore & Loco, Quæ voce & habitu sint Hora Canonica recitanda

ORDO in recitatione divini officii servandus est duplex. Primus est ordo Calendarii, juxta quem quotidie recitandum est officium, occurrit, ut patet ex præscripto Ecclesiæ. Ubi in primis graviter peccatur, dum dedita operâ legitur aliud officium notabiliter brevius; alioquin citra peccatum mortale posset quotidie recitari officium Paschæ; quod communi Doctorum judicio est absurdum.

18. Cuique diei ex præscripto Ecclesiæ solum respondet officium; in notabiliter brevius sine gravi peccato non commutabile.

Secundò, si officium occurrens scienter commutetur in aliud quasi æquivalens, Marchant & plures alii censent non improbabiler esse grave peccatum: eò quod nõ satisfaciatur substantiæ præcepti, quod est de hoc individuo officio; officium enim alterius diei non est ab Ecclesiâ pro hoc die institutum aut præscriptum. Quare juxta hanc sententiam repetendum esset, etiam si error bonæ fidei fuisset commissus. Probabilis tamen est sententia asserens non esse mortale, immo, si adit iusta causa, nullû peccatum; tum propter auctoritatem Suarez, Valquez & plurimorum aliorum Doctorum, tum quia videri potest satisfactum esse substantiæ & fini principali præcepti, circumstantiæq; ommissa non esse adeò gravis, saltem in officio privato. Unde juxta hanc sententiam, qui sic recitasset, præsertim ex rationabili causa, vel bona fide, nihil repetere deberet: sed, si officium foret notabiliter brevius, illud compensare, v. g. legendo novem psalmos ex primo nocturno dominicæ, in qua recitatum esset matutinum de festo. Si lectis viginti matutinis advertatur error, potest pergere in proprio diei officio, quoad reliquas horas.

19. Immo juxta varios nequidem in quasi æquivalentibus.

Aliis quoad hoc probabiliter contradicentibus.

Petes II. An satisfaciatur præcepto legendi horas, qui eas lingua Hebraicâ, Græcâ aut alia vulgari privatim recitat? Resp. Aff. cum Bonacina de horis canonicis disp. 1. q. 3. p. 1. n. 15. Ratio est: quia talis implet præceptum quoad substantiam; etsi, seclusâ justâ & rationabili causa, peccet graviter, ob usitatum ecclesiæ morem & ritum non servatum, quæ pro parvipèdere & particulari suæ devotioni postponere convincitur. Quod à fortiori locum habet, si id publicè faciat. Superpositâ tamen justâ aliquâ & rationabili causâ, talem etiam à gravi peccato liberat Bassani sup. n. 3.

Petes III. An qui aliquid addit vel demittit officio canonico peccet? Resp. Aff. ut patet ex bulla Pij V. breviarii præfixâ, omnem additionem & diminutionem prohibentis. Quod quidem de diminutione per se clarum est. De additione vero id tali intelligendum est, quâ aliquid addatur tamquam pars officii divini. Alias enim satis patet ex usu cõmunis posse aliquid addi ad majorem solemnitatem, prout inter unum & alterum versum subinde additur cantus musicus. Si autem aliquid, etiam minimum, tamquam pars addatur divino officio, eo animo, ut in perpetuum duret, mortale esse censet Suarez, Castro Palao (quem malè Bassani sup. n. 16. citat pro opposita sententia) & alii, eò quod videatur grave, aliquid ritui Ecclesiæ in perpetuum addere, tum ob usurpatam jurisdictionem, tum ob novi quasi ritus indu-

20. Si ex errore præfixus in recitatione præcognatus, eo occurrente idem demittitur officium, si recitandum.

21. Ordo horarum inter se non obligat graviter, ideoq; facile iusta subest eum invertendi causa, iusta

defuncto- rum in die animarum est illud esse recitandum.

15. Idem est de litanis in festo sancti Marci & triduo rogationum.

Qualiter ad prædicta obligantur non utentes breviario Romano ex consuetudine pertinentium est.

16. Horas aliâ quam latinâ lingua recitans satisfaciatur, etsi omni culpa non careat, nisi saltem iusta causa excuset.

17. Præceptum est divino officio aliquid demittere vel per modum partis addere.

An excuset brevis majori tamquam per modum addatur.

justa causa horas transponendi. Sic si quis ab amico vel superiore invitetur ad recitandum primam, cum deinde recitaverit matutinum, potest hoc postea recitare: sicut etiam accedens ad chorum potest cum choro pergere & horas necesse lectas vel ex oblivione dilatas postea supplere. Idem est de partibus ejusdem horæ. Unde si quis intrans chorum, aut in ipso choro aliquod culpabiliter vel inculpabiliter omit- tens, non debet illud, durante officio in choro, repetere: sed potius post expletum officium id repetat, vel si pars sit exigua, & parva nullam illius rationem habeat: actio enim totius chori moraliter una cen- setur istud pauculum supplere, neque Ec- clesia tam strictè obligare ad id, quod mor- taliter nihil censetur, per soluta de cetero officii substantiâ. Similiter potest in le- ctione privata pergere, qui in choro recitan- dum advertit se aliquid omisisse, & postea omisissum supplere.

22. Tempus le- gendis horis proximum est à media nocte in me- dia noctem.

Exceptio ma- xime cum laudibus pridie ad vespeream recitari so- lit.

Immo jux- ta aliquos ab hora se- cunda: sed infundatè

Prius tamè omnibus istius diei officii ab- solutè.

23. Nihil horarum dilatio vel anticipatio est leviter peccaminosa.

Qua tem- pora singulis horis cor- respondent.

Non sunt necessariò servanda,

etiam in officio publico, quod dicitur canonicis. Et scilicet scandalum. Impe- diuntur pri- vato horis anticipari. Et scilicet scandalum. Locum ad recipiendum horas prigratim sufficit quicumque decet, ubi non impediatur attentio. At officium publicum dicendum est in Ecclesia, idque ex stricto præcepto, quod concernit Ecclesias Cathedralis, Collegiatis & Regulares. Patet ex recepta & universali consuetudine. Unde Clem. I. de celebrat. Miss. mandatur superioribus, quatenus curent in privatis Ecclesiis plalli horis debitum. Ecclesiarum Parochialium & capellarum obligatio ex usu & consuetudine singularum est dijudicanda.

Ad officium autem publicum recitandum comparere debent beneficiarii choro deputati juxta institutionem beneficiorum & consuetudinem (nisi aliud cogat necessitas) beneficiarii enim datur propter istud officium. Estque juxta Suarez & plurimos alios contra Reginaldum & alios gravis obligatio, ut ultra trimestre, annuè permittitur, se absentantes à choro notabili tempore graviter peccent. Quantum autem tempus peccentur notabile non satis constat. Suarez sententiam vix unum diem audeat mortali exulare: quod tamen nimis rigorosum videtur; ideoque Bonacina & alii etiam tres vel quatuor dies à mortali exculant.

Religiosi tamen singuli non sunt adeò strictè ad chorum obligati, dummodo superior invigilet, ut officium publicum debite perfolvatur: qui tamen non facile admittende debet absentationes, præsertim frequentes. Singuli quoque religiosi in defectum aliorum debent providere, ut officium debite peragatur. De cetero debent attendi statuta & consuetudines cujusque religionis. An autem per solos novitios obliga-

24. Impe- diuntur pri- vato horis anticipari. Et scilicet scandalum. 25. Recitandum private in ecclesia est quicumque de- centibus Ecclesia. 26. Ad quam comparere debent beneficiarii juxta institutionem beneficiorum & consuetudinem: ita ut graviter peccent se absentantes per notabile tempus. Et quod sit tale.

27. Scilicet est de singulis religiosis in particulari.

An per solos novitios huic obligationi satisfieri possit. Et quidem pars affirmativa est satis probabilis: sed quod novitii, uti privilegii professorum gauderent, ita quae eorumdem onera perolvere posse videntur: quamquam ad illa non teneantur.

28. Vox recitantis horas debet esse intelligibilis, seu audibilis per se, & sepositi impedimentis juxta Doctores communiter precipitur enim oratio vocalis, qualis non est, nisi ex allisione aëris ad labia & dentes formetur verus sonus: hic autem debet esse per se audibilis, sive abstante, sive ab ipso saltem pronuntiante. Filucius tamen pro scrupulosi (qui etiam in manifestis sunt anxii) probabilem reputat sententiam Azorii, docentis sufficere, ut formetur vox movendo labia, etsi à nemine, etiam ipso recitante, percipi possit.

29. Habitus corporis decet assumi magis congruentem reverentiae & attentioni: potest tamen satisfieri obligationi, sive stendendo, sive stando, sive sedendo sive ambulando recitatur horae. Immo nequidem est obligatio standi aut stendendo; ubi ceremoniae id praescribunt, quae non videntur in rigore obligationis positae aut receptae: sed tantum gratia majoris devotionis & solemnitatis.

QUESTIO IV.

De Studio & Devotione in Recitatione Horarum Requisitis.

30. INNOCENTIUS III. c. Dolentes, de Celebrat. Miss. in virtute obedientiae praecipit, ut deinum officium studiosè celebretur pariter & devotè. Quae obligatio juxta Doctores etiam afficit officium privatim recitantes. Porro ut studiosè celebretur, requiritur, ut celebretur integrè, & inter partes ejusdem horae non fiat interruptio. Ad integritatem requiritur primò ut non fiat syncopa, id est, ut non omitantur verba. Secundo, ut non fiat mutilatio syllabarum. Synopatio, si enormis sit est peccatum mortale, praesertim in officio publico: mutilatio syllabarum, praesertim ultimarum, non tam facile est mortalis. Immo secundum Lessium & alios, etsi notabilis sit, tantum est venialis, aut, si involuntaria sit, nullum peccatum est: eò quod non violetur praecipuum in re gravi, cum maneat integra precum substantia, sensusque & significatio verborum perseveret. Quod quidem admitti potest, ordinariè loquendo, saltem quando mutilatio sit circa ultimam syllabam. Ad syncopationem & mutilationem quoque spectat, si in officio, choraliter recitando, pars una suum verbum incipiat, antequam altera suum finiverit.

31. Integritati tamen non obstat, quòd officium, sciam extra chorum, recitetur alter-

natim cum socio, prout declarat praxis Ecclesiae: adeò ut non sit curandum, etiam si alter ad horas non sit obligatus, vel etsi sit distractus. Quòd si sint plures duobus, non potest unus legere primum versum, secundus secundum & tertius tertium: sed juxta usum & praxim Ecclesiae, duplici dumtaxat inter eos facto choro, alteram recitare debent. Perinde autem est, si plures sint ex una parte, sive pauciores. Hic modus etiam applicari potest ad ea, quae ex voto vel poenitentia sunt legenda.

Præterea probabilius satisfacit, qui attentè audiens, quae ab alia chori parte recitantur, submisè recitat suam partem. Hæc enim simpliciter legit, & quamvis eam sociis non communicet, socii tamen communicant ei partem suam. Non posse tamen talis percipere distributiones, saltem integras, (Suarez, Bonacina, & alii assignant medietatem pro sola praesentia in choro) nisi fundatio, privilegium, vel praescripta consuetudo canonicis ad solam praesentiam obliget pro obtinendis distributionibus, & officium dici debet solum per vicarios.

Ecce si quis, partem suam altè & distinctè recitans, non percipiat, quantumvis conetur, partem, quam socius vel pars altera chori legit, censet Saa V. Hora Canonica n. 9. talem satisfacere nihilque esse supplendum: sed hoc in rigore est fallum: nam talis non magis cum aliis communicat, quam surdus, qui omnino censendus est non satisfacere (quidquid Bassus oppositum censet non improbabile post alios, quos citat V. Hora Canonica n. 13.) utpote nullatenus particeps communicationis choralis, veluti per auditum faciendae: equidem monet Layman l. 4. Tr. 1. c. 5. n. 8. non esse scrupulosè repetenda, si quaedam minoris momenti non distinctè percipiuntur.

Hinc, quae suppleuntur per organa, & instrumenta musica, sunt privatim recitanda: ideoque non incongruè alibi à cantoribus altè voce nomine chori suppleuntur. Si militer impeditus inthurificando, transferendo libros &c. debet supplere, quae nec legit, nec audivit, ut habet usus & opinio communior: etsi Reginaldus, Layman supra n. 7. & alii putent absque hoc satisfacere. Quod saltem verum est quoad obtinendas distributiones.

Interruptio sine causa facta inter partes ejusdem horae tantum est venialis, etsi notabilis sit, ut habet probabilior sententia: quia continuatio videtur tantum quid accidentale & minoris momenti: cum singulae partes habeant suum pondus & significationem, sintque per se quaedam preces seu laudes. Si adfit justa causa, nulla later culpa v.g. praecipuum superioris, vel charitas ad aliquid faciendum, quod commode nequit differri, interponatur brevis & pia

bilominus persolvi observatum cum socio.

Quid agendum, si sint plures duobus.

32. Satis dicit alteri chori partem attentè audire & suam submisè legens.

An & quomodo possit talis recipere distributiones.

33. Partem suam altè recitans, sed oppositè chorum non audiens satisfacere non videtur.

34. Hinc quae suppleuntur per organa, privatim sunt recitanda. Idem est de quo stipulator nec audit nec legit.

35. Interruptio etiam notabilis non est nisi venialis.

Et data causa, nullum peccatum.